

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

ДИРЕКТИВА

м. Київ

№ Д-25 від 21 квітня 2006 року

Про впорядкування питань задоволення релігійних потреб військовослужбовців Збройних Сил України

Одним із завдань побудови демократичного суспільства в Україні є забезпечення конституційних прав і свобод громадян, відповідність європейським стандартам в гуманітарній сфері життєдіяльності суспільства загалом та Збройних Сил України зокрема. Серед важливих складових цього процесу є забезпечення свободи совісті.

З метою забезпечення дотримання конституційних прав і свобод військовослужбовців Збройних Сил України, вимог законодавства України у сфері свободи совісті, недопущення стихійності у сфері взаємодії з представниками різних церков (релігійних організацій), врегулювання механізму задоволення релігійних потреб віруючих військовослужбовців

П Р О П О Н У Ю:

1. Керівникам органів військового управління, командирам (начальникам) військових частин, військових навчальних закладів, установ та організацій Збройних Сил України:

- у діяльності щодо задоволення релігійних потреб віруючих військовослужбовців керуватись Конституцією України, законами України «Про Збройні Сили України», «Про свободу совісті та релігійні організації», «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», а також іншими законодавчими та нормативно-правовими актами України;

- під час проведення заходів щодо задоволення релігійних потреб військовослужбовців не допускати будь-якого примусу щодо визначення військовослужбовцем свого ставлення до релігії, до сповідання або відмови від сповідання релігії, до участі або неучасті в богослужіннях, релігійних обрядах і церемоніях, до навчання релігії;

- дотримуватись принципу рівності всіх церков (релігійних організацій), що здійснюють задоволення релігійних потреб своїх віруючих, які служать у Збройних Силах України;

- не допускати розпалювання міжконфесійних суперечок серед військовослужбовців;
- знати складові релігійної обстановки у підпорядкованих військових частинах

(додаток до директиви);

- допуск духовенства і представників релігійних організацій на території військових частин здійснювати у встановленому порядку з дотриманням вимог щодо охорони державної таємниці;
- під час організації спільних заходів і запрошення духовенства та представників церков і релігійних організацій враховувати наявність віруючих цього релігійного напрямку (конфесії) серед підлеглих;

під час планування спільних заходів враховувати релігійну обстановку в районі дислокації військових частин, в тому числі:

- ступінь впливу релігійних конфесій на релігійну ситуацію в районі;
- перелік та загальну кількість релігійних організацій (громад) в районі дислокації, вчення (керівництво) яких заперечує виконання військового обов'язку своїми віруючими;
- перелік релігійних організацій (чи їх представників) екстремістського спрямування, заборонених законодавством України чи за рішенням суду;
- перелік місцевих релігійних організацій (громад), між якими існують міжконфесійні протиріччя, що проявлялись у формі масових публічних акцій;
- за бажанням віруючих військовослужбовців, надавати їм у встановленому порядку можливість відвідувати храми, які знаходяться у місці дислокації військової частини, для участі у богослужіннях і виконанні релігійних обрядів, якщо це не заважає несенню бойового чергування та виконанню службових обов'язків;
- у разі надходження прохання з боку віруючих військовослужбовців запрошувати священнослужителів (представників релігійних організацій) для проведення духовно-релігійних заходів на релігійні свята, які визнані законодавством України як святкові дні, а також за потреби – на інші релігійні свята;

володіти інформацією щодо приміщень і будівель на території військових частин, які використовуються релігійними організаціями для задоволення релігійних потреб, а саме:

- дату та умови передачі будівлі (приміщення) в оренду релігійній організації та її пристосування (переобладнання) для задоволення релігійних потреб;
- якому святому присвячена;
- духовенство якої релігійної організації використовує споруду (приміщення);
- у десятиденний термін після надходження від релігійних організацій звернень щодо передачі в оренду споруд (приміщень) військових частин з метою їх використання як культових будівель, інформувати про це Департамент гуманітарної політики Міністерства оборони України;
- до 25 січня кожного року надавати до Департаменту гуманітарної політики Міністерства оборони України інформацію щодо укладених з релігійними організаціями договорів оренди;
- наказами по військовій частині передбачити час, порядок проведення заходів для віруючих військовослужбовців на території військової частини та за її межами;

- під час планування співпраці з представниками різних релігійних організацій враховувати, відповідно до отриманої від місцевих органів виконавчої влади інформації, наявність міжконфесійних непорозумінь, що можуть негативно впливати на морально-психологічний клімат у військових підрозділах, а за необхідності – утримуватись від стосунків з релігійними організаціями та їх окремими представниками, що поширюють конфлікти серед військовослужбовців;
- виключити стосунки з представниками релігійних організацій (громад) конфліктуючих між собою, особливо за наявності фактів порушення ними громадського порядку, нанесення шкоди здоров'ю громадян чи інших порушень законодавства України;
- під час планування роботи та координації діяльності з релігійними організаціями налагодити зв'язок з їх центральними та місцевими структурами та місцевими органами виконавчої влади;

співпраця з представниками релігійних організацій щодо задоволення релігійних потреб військовослужбовців може проводитись у таких формах:

- організація у військових частинах (згідно з планом святкового чи вихідного дня) святкування релігійних свят, проведення Богослужінь та інших релігійних обрядів, роз'яснення суті і змісту священних книг, релігійних свят для військовослужбовців та працівників Збройних Сил України;
- благословення (поза строем) військовослужбовців перед виконанням (або після) навчально-бойових та миротворчих завдань;
- отримання військовими бібліотеками релігійної літератури від релігійних організацій;
- публікація в установленому порядку у військових засобах масової інформації привітань і звернень релігійних діячів;
- організація екскурсій особового складу до місць, що мають духовну та культурно-історичну цінність;
- проведення бесід на морально-етичні та патріотичні теми;
- листування з батьками військовослужбовців;
- перегляд відеофільмів на релігійну та військову тематику;
- концерти духовної музики, а також інші заходи, що не суперечать чинному законодавству України;
- у діяльності щодо задоволення релігійних потреб військовослужбовців неухильно дотримуватися толерантного, виваженого ставлення до військовослужбовців, які заявили себе віруючими, з урахуванням їх національних і культурних рис.

2. Відповідальність за організацію дотримання конституційних прав військовослужбовців Збройних Сил України у сфері задоволення релігійних потреб покласти на Головне управління особового складу Генерального штабу Збройних Сил України.

Координацію діяльності по співпраці з церквами (релігійними організаціями) у Збройних Силах України покласти на Департамент гуманітарної політики Міністерства оборони України.

3. Контроль за виконанням директиви покласти на відповідного заступника Міністра оборони України.

4. Директиву розіслати до окремої військової частини.

Міністр оборони України _____
_____ А.С. ГРИЦЕНКО

_____ Додаток до
пункту 1

_____ директиви
Міністра оборони України

_____ № Д – 25 від
21 квітня 2006 року

Складові релігійної обстановки у військових частинах:

1. Загальна чисельність військовослужбовців, які вважають себе віруючими.

2. Відсоток віруючих військовослужбовців (від загальної чисельності військовослужбовців у військовій частині).

3. Загальна чисельність військовослужбовців, які намагаються практикувати свої релігійні погляди.

4. Перелік релігійних конфесій, віруючі яких служать у підпорядкованій військовій частині.

5. Загальна чисельність військовослужбовців та їхня конфесійна належність, які потребують спілкування зі священником (представником своєї конфесії).

6. Як часто потребують віруючі військовослужбовці зустрічей із представниками своєї конфесії, а саме – кількість тих, хто:

- не потребує спілкування;
- потребує лише на Різдво та на Воскресіння Христове;
- потребує лише на великі релігійні свята;
- потребує щонеділі (чи в інший день, згідно з релігійною традицією).

7. Список військовослужбовців – представників різних конфесій, які мали між собою гострі конфлікти на міжконфесійному ґрунті.

Директор Департаменту гуманітарної політики

Міністерства оборони України

Київ

свободи, м.Київ

www.irs.in.ua

І.І. ТИЩЕНКО Інститут релігійної